
RudrakShajabala Upanishad

रुद्राक्षजाबालोपनिषत्

Document Information

Text title : Rudraakshajabala Upanishad

File name : rudrakshajabala.itx

Category : upanishhat, shiva

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic tradition

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Description-comments : 88 / 108; Sama Veda - shaiva upanishad

Latest update : Apr. 3, 2000

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

August 30, 2023

sanskritdocuments.org

रुद्राक्षजाबालोपनिषत्

रुद्राक्षोपनिषद्वेद्यं महारुद्रतयोज्ज्वलम् ।
प्रतियोगिविनिर्मुक्तशिवमात्रपदं भजे ॥

ॐ आप्यायन्तु ममाङ्गानि वाक्प्राणश्चक्षुः
श्रोत्रमथो बलमिन्द्रियाणि च ॥ सर्वाणि सर्वं ब्रह्मोपनिषदं
माहं ब्रह्म निराकुर्यां मा मा ब्रह्म निराकरोदनिराकरणम-
स्त्वनिराकरणं मेस्तु तदात्मनि निरते य उपनिषत्सु धर्मास्ते मयि
सन्तु ते मयि सन्तु ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

हरिः ॐ ॥ अथ हैनं कालाग्निरुद्रं भुसुण्डः पप्रच्छ कथं
रुद्राक्षोत्पत्तिः । तद्धारणात्किं फलमिति । तं होवाच
भगवान्कालाग्निरुद्रः । त्रिपुरवधार्थमहं निमीलिताक्षोऽभवम् ।
तेभ्यो जलबिन्दवो भूमौ पतितास्ते रुद्राक्षा जाताः ।
सर्वानुग्रहार्थाय तेषां नामोच्चारणमात्रेण
दशगोप्रदानफलं दर्शनस्पर्शनाभ्यां द्विगुणं
फलमत ऊर्ध्वं वक्तुं न शक्नोमि । तत्रैते श्लोका भवन्ति ।
कस्मिंस्थितं तु किं नाम कथं वा धार्यते नरैः ।
कतिभेदमुखान्यत्र कैर्मन्त्रैर्धार्यते कथम् ॥ १ ॥

दिव्यवर्षसहस्राणि चक्षुरुन्मीलितं मया ।
भूमावक्षिपुटाभ्यां तु पतिता जलबिन्दवः ॥ २ ॥

तत्राश्रुबिन्दवो जाता महारुद्राक्षवृक्षकाः ।
स्थावरत्वमनुप्राप्य भक्तानुग्रहकारणात् ॥ ३ ॥

भक्तानां धारणात्पापं दिवारात्रिकृतं हरेत् ।
लक्षं तु दर्शनात्पुण्यं कोटिस्तद्धारणाद्भवेत् ॥ ४ ॥

तस्य कोटिशतं पुण्यं लभते धारणान्नरः ।

लक्षकोटिसहस्राणि लक्षकोटिशतानि च ॥ ५ ॥
तज्जपाल्लभते पुण्यं नरो रुद्राक्षधारणात् ।
धात्रीफलप्रमाणं यच्छ्रेष्ठमेतदुदाहृतम् ॥ ६ ॥
बदरीफलमात्रं तु मध्यमं प्रोच्यते बुधैः ।
अधमं चणमात्रं स्यात्प्रक्रियैषा मयोच्यते ॥ ७ ॥
ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्राश्चेति शिवाज्ञया ।
वृथा जाताः पृथिव्यां तु तज्जातीयाः शुभाक्षकाः ॥ ८ ॥
श्वेतास्तु ब्राह्मणा ज्ञेयाः क्षत्रिया रक्तवर्णकाः ।
पीतास्तु वैश्या विज्ञेयाः कृष्णाः शूद्रा उदाहृताः ॥ ९ ॥
ब्राह्मणो विभृयाच्छ्वेतात्रक्तात्राजा तु धारयेत् ।
पीतान्वैश्यस्तु विभृयात्कृष्णाञ्छूद्रस्तु धारयेत् ॥ १० ॥
समाः स्निग्धा दृढाः स्थूलाः कण्टकैः संयुताः शुभाः ।
कृमिदष्टं भिन्नभिन्नं कण्टकैर्हीनमेव च ॥ ११ ॥
व्रणयुक्तमयुक्तं च षडुद्राक्षाणि वर्जयेत् ।
स्वयमेव कृतं द्वारं रुद्राक्षं स्यादिहोत्तमम् ॥ १२ ॥
यत्तु पौरुषयत्नेन कृतं तन्मध्यमं भवेत् ।
समान्निग्वान्द्वान्द्वान्स्थूलान्क्षौमसूत्रेण धारयेत् ॥ १३ ॥
सर्वगात्रेण सौम्येन सामान्यानि विचक्षणः ।
निकषे हेमरेखाभा यस्य रेखा प्रदृश्यते ॥ १४ ॥
तदक्षममुत्तमं विद्यात्तद्धार्यं शिवपूजकैः ।
शिखायामेकरुद्राक्षं त्रिशतं शिरसा वहेत् ॥ १५ ॥
षड्विंशतं गले दध्यात्वाहोः षोडशषोडश ।
मणिबन्धे द्वादशैव स्कन्धे पञ्चशतं वहेत् ॥ १६ ॥
अष्टोत्तरशतैर्मालामुपवीतं प्रकल्पयेत् ।
द्विसरं त्रिसरं वापि सराणां पञ्चकं तथा ॥ १७ ॥
सराणां सप्तकं वापि विभृयात्कण्ठदेशतः ।
मुकुटे कुण्डले चैव कर्णिकाहारकेऽपि वा ॥ १८ ॥

केयूरकटके सूत्रं कुक्षिबन्धे विशेषतः ।
 सुप्ते पीते सदाकालं रुद्राक्षं धारयेन्नरः ॥ १९ ॥
 त्रिशतं त्वधमं पञ्चशतं मध्यममुच्यते ।
 सहस्रमुत्तमं प्रोक्तमेवं भेदेन धारयेत् ॥ २० ॥
 शिरसीशानमन्त्रेण कण्ठे तत्पुरुषेण तु ।
 अघोरेण गले धार्यं तेनैव हृदयेऽपि च ॥ २१ ॥
 अघोरबीजमन्त्रेण करयोर्धारयेत्सुधीः ।
 पञ्चाशदक्षग्रथितान्व्योमव्याप्यपि चोदरे ॥ २२ ॥
 पञ्च ब्रह्मभिरङ्गैश्च त्रिमाला पञ्च सप्त च ।
 ग्रथित्वा मूलमन्त्रेण सर्वाण्यक्षाणि धारयेत् ॥ २३ ॥
 अथ हैनं भगवन्तं कालाग्निरुद्रं भुसुन्दः पप्रच्छ
 रुद्राक्षाणां भेदेन यदक्षं यत्स्वरूपं यत्फलमिति ।
 तत्स्वरूपं मुखयुक्तमरिष्टनिरसनं कामाभीष्टफलं
 ब्रूहीति होवाच । तत्रैते श्लोका भवन्ति ॥
 एकवक्त्रं तु रुद्राक्षं परतत्त्वस्वरूपकम् ।
 तद्धारणात्परे तत्त्वे लीयते विजितेन्द्रियः ॥ १ ॥
 द्विवक्त्रं तु मुनिश्रेष्ठ चार्धनारीश्वरात्मकम् ।
 धारणादार्धनारीशः प्रीयते तस्य नित्यशः ॥ २ ॥
 त्रिमुखं चैव रुद्राक्षमग्नित्रयस्वरूपकम् ।
 तद्धारणाच्च हुतभुक्तस्य तुष्यति नित्यदा ॥ ३ ॥
 चतुर्मुखं तु रुद्राक्षं चतुर्वक्त्रस्वरूपकम् ।
 तद्धारणाच्चतुर्वक्त्रः प्रीयते तस्य नित्यदा ॥ ४ ॥
 पञ्चवक्त्रं तु रुद्राक्षं पञ्चब्रह्मस्वरूपकम् ।
 पञ्चवक्त्रः स्वयं ब्रह्म पुंहत्यां च व्यपोहति ॥ ५ ॥
 षड्वक्त्रमपि रुद्राक्षं कार्तिकेयाधिदैवतम् ।
 तद्धारणान्महाश्रीः स्यान्महदारोग्यमुत्तमम् ॥ ६ ॥
 मतिविज्ञानसम्पत्तिशुद्धये धारयेत्सुधीः ।
 विनायकाधिदैवं च प्रवदन्ति मनीषिणः ॥ ७ ॥

सप्तवक्त्रं तु रुद्राक्षं सप्तमाधिदैवतम् ।
तद्धारणान्महाश्रीः स्यान्महदारोग्यमुत्तमम् ॥ ८ ॥
महती ज्ञानसम्पत्तिः शुचिर्धारणतः सदा ।
अष्टवक्त्रं तु रुद्राक्षमष्टमात्राधिदैवतम् ॥ ९ ॥
वस्वष्टकप्रियं चैव गङ्गाप्रीतिकरं तथा ।
तद्धारणादिमे प्रीता भवेयुः सत्यवादिनः ॥ १० ॥
नववक्त्रं तु रुद्राक्षं नवशक्त्यधिदैवतम् ।
तस्य धारणमात्रेण प्रीयन्ते नवशक्तयः ॥ ११ ॥
दशवक्त्रं तु रुद्राक्षं यमदैवत्यमीरितम् ।
दर्शनाच्छान्तिजनकं धारणान्नात्र संशयः ॥ १२ ॥
एकादशमुखं त्वक्षं रुद्रैकादशदैवतम् ।
तदिदं दैवतं प्राहुः सदा सौभाग्यवर्धनम् ॥ १३ ॥
रुद्राक्षं द्वादशमुखं महाविष्णुस्वरूपकम् ।
द्वादशादित्यरूपं च बिभर्त्येव हि तत्परम् ॥ १४ ॥
त्रयोदशमुखं त्वक्षं कामदं सिद्धिदं शुभम् ।
तस्य धारणमात्रेण कामदेवः प्रसीदति ॥ १५ ॥
चतुर्दशमुखं चाक्षं रुद्रनेत्रसमुद्भवम् ।
सर्वव्याधिहरं चैव सर्वदारोग्यमाप्नुयात् ॥ १६ ॥
मद्यं मांसं च लशुनं पलाण्डुं शिग्रुमेव च ।
श्लेष्मातकं विङ्गराहमभक्ष्यं वर्जयेन्नरः ॥ १७ ॥
ग्रहणे विषुवे चैवमयने संक्रमेऽपि च ।
दर्शेषु पूर्णमासे च पूर्णेषु दिवसेषु च ।
रुद्राक्षधारणात्सद्यः सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ १८ ॥
रुद्राक्षमूलं तद्ब्रह्मा तन्नालं विष्णुरेव च ।
तन्मुखं रुद्र इत्याहुस्तद्विन्दुः सर्वदेवताः ॥ १९ ॥ इति ॥
अथ कालाग्निरुद्रं भगवन्तं सनत्कुमारः पप्रच्छाधीहि
भगवन्न्रुद्राक्षधारणविधिम् । तस्मिन्समये निदाघ-
जडभरतदत्तात्रेयकात्यायनभरद्वाजकपिलवसिष्ठ-

पिप्पलादादयश्च कालाग्निरुद्रं परिसमेत्योचुः । अथ
 कालाग्निरुद्रः किमर्थं भवतामागमनमिति होवाच ।
 रुद्राक्षधारणविधिं वै सर्वं श्रोतुमिच्छामह इति । अथ
 कालाग्निरुद्रः प्रोवाच । रुद्रस्य नयनादुत्पन्ना रुद्राक्षा
 इति लोके ख्यायन्ते । अथ सदाशिवः संहारकाले संहारं
 कृत्वा संहाराक्षं मुकुलीकरोति । तन्नयनाज्जाता रुद्राक्षा
 इति होवाच । तस्माद्रुद्राक्षत्वमिति कालाग्निरुद्रः प्रोवाच ।
 तद्रुद्राक्षे वाग्विषये कृते दशगोप्रदानेन यत्फलमवाप्नोति
 तत्फलमश्नुते । स एष भस्मज्योती रुद्राक्ष इति । तद्रुद्राक्षं
 करेण स्पृष्ट्वा धारणमात्रेण द्विसहस्रगोप्रदानफलं
 भवति । तद्रुद्राक्षे कर्णयोर्धार्यमाणे एकादशसहस्रगोप्रदानफलं
 भवति । एकादशरुद्रत्वं च गच्छति । तद्रुद्राक्षे शिरसि
 धार्यमाणे कोटिगोप्रदानफलं भवति । एतेषां स्थानानां
 कर्णयोः फलं वक्तुं न शक्यमिति होवाच । य इमां रुद्राक्षजाबालोपनिषदं
 नित्यमधीते बालो वा युवा वा वेद स महान्भवति । स गुरुः सर्वेषां
 मन्त्राणामुपदेश भवति एतैरेव होमं कुर्यात् । एतैरेवार्चनम् ।
 तथा रक्षोघ्नं मृत्युतारकं गुरुणा लब्धं कण्ठे बाहौ
 शिखायां वा बध्नीत । सप्तद्वीपवती भूमिर्दक्षिणार्थं नावकल्पते ।
 तस्माच्छ्रद्धया यां काञ्चिद्वा दद्यात्सा दक्षिणा भवति ।
 य इमामुपनिषदं ब्राह्मणः सायमधीयानो दिवसकृतं पापं
 नाशयति । मध्याह्नेऽधीयानः षड्भन्मकृतं पापं नाशयति ।
 सायं प्रातः प्रयुञ्जानोऽनेकजन्मकृतं पापं नाशयति ।
 षड्दहस्रलक्षणायत्रीजपफलमवाप्नोति । ब्रह्महत्यासुरापान-
 स्वर्णस्तेयगुरुदारगमनतत्संयोगपातकेभ्यः पूतो भवति ।
 सर्वतीर्थफलमश्नुते । पतितसंभाषणात्पूतो भवति ।
 पङ्क्तिशतसहस्रपावनो भवति । शिवसायुज्यमवाप्नोति । न च
 पुनरावर्तते न च पुनरावर्तत इत्योसत्यमित्युपनिषत् ॥

ॐ आप्यायन्तु ममाङ्गानि वाक्प्राणश्चक्षुः श्रोत्रमथो
 बलमिन्द्रियाणि च ॥ सर्वाणि सर्वं ब्रह्मोपनिषदं माहं
 ब्रह्म निराकुर्यां मा मा ब्रह्म निराकरोदनिराकरणम-
 स्त्वनिराकरणं मेस्तु तदात्मनि निरते य उपनिषत्सु धर्मास्ते

मयि सन्तु ते मयि सन्तु ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥
इति रुद्राक्षजाबालोपनिषत्समाप्ता ॥

Encoded by Sunder Hattangadi

——
RudrakShajabala Upanishad
pdf was typeset on August 30, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

